

مُتَلَقِّمٌ

اداره مخصوصه
درسعادتده باب عالی جاده-سندھ
محل اراره :

انظار :
مسئله گز، موافق آثار جدیدہ مع المنورہ
قبول اولنور
درج ابدلہ بن آثار اعادہ ارتخار

دین ، فلسفہ ، ادبیات ، حقوق و علوم دن باحث ہفتہ لوق رسالہ در

درسعادتده نسخہ ہی ۵۰ پارہ در

قیرلہ دن مقوا بورو ابلہ کوندریلیرسہ سنوی
۲۰ غروش فضلہ آلنیر

درسعادتده پوستہ ابلہ کوندریلیرسہ ولایات بدلہ اخذ اولنور.

تاریخ تاسیسی :
۱۱ نموز ۳۲۴

مؤسسری : ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

سنہ لکی	التی آیاتی	درسہ دتده
۶۰	۳۰	ولایاتده
۸۰	۴۰	مملک اجنبیہ درہ
۸۰	۴۰	

جناب قرآنیہ

سورہ رحمن آیت - ۲۶، ۲۷

« کل من علیها فان ویبقی وجه ربك ذوالجلال والاکرام »

روی ارضه [ذی حیاتدن ویا مرکباتدن] هر نه وارسه جمله سی
[لامحاله هالك و] فانی در . و ذی جلال و اکرام اولان وجه ربك
[ذات ربك] باقی قالور .

الله اکبر .. سادگی حسن بیان ایله اکتسا ایتش نه وجیز
و جامع کلام الله ! بتون ولوله واحتشام حیاتک عاقبت فانی وانجق
فیاض حیات ، مربی عوالم و کائنات اولان جناب حی قیومک دائم
و باقی اولدیغنی متضمن مؤدای شریفی کوکلرده مدید و عمیق بر تاثیر
ایله طنین انداز اولیور ، فکر لری عظیم و کریم ازلی و ابدی بروحدت
مطلقه عالییه ارشاد ایدیور . بر نداء حقیقت که بتون های وهوی
حیاتی ، فاتحه و خاتمه مکوناتی زبده المعانی ایکی جمله مؤثره بلیغده
تلخیص ایله ، ازلیتدن نبعان ایدن جمله مظاهر و تعیناتک ینه هر دم
ابدیته طوغری جریان ایدرک نهایت دریای احدیته قارشیدیغنی اهل
عرفانه اعلان ایللیور .

بتون اقوامک فصحا و بلغاسی ، سر آمدان خطبا و شعراسی
بووادیده مؤثر ، دلفریب ، حقیقت شناس بونجه سوزلر سویلمش
اولدق لری حالدیه هیچ بری بوکلام عالینک کعبه و اصل اوله مامشدر .
هیچ بری کلام الله قدر تاثیر حاصل ایده مامشدر . (کل من علیها فان)
بدیعه اعجاز نامسی او قدر سوزلرک کوکلره حقیقه تبلیغ ایده مدیکی
معانی بی بر ایکی کلمه ایچنده بر سحر بیان ایله تبلیغ و افهام ایدیور .

[من] کلهسی تغلیب ایچوندر و حیوان ویا مرکبات مراددر .
یا خود کلمه مذکورہ ثقلیندن یعنی انس و جندن عبارتدر . [علیها]
ده کی ضمیر ارضه راجعدر . [فان] لامحاله هالکدر دیمکدر . وجه ایله
ذات جلالیسمات الهی مراددر . وجه اشرف اعضا و مجمع مشاعر اولدیغندن
ذات ایچون استعاره قلنمشدر . [ذوالجلال والاکرام] استغناء مطلق
و فضل تام صاحبی دیه تفسیر اولنمشدر . جلال عظم قدر و شانده غایت
وتناهی معناسنه اولوب ذات وصفات و افعال جهتلیله استغنا
ایسه نهایت عظمت اولدیقتدن جلالک استغنا ایله تفسیرینه سبب بودر .
بعضلری بوصفتی : ذات الوهیتی مخلص قوللرینی اجلال و تکریم ایدر
دیہ تفسیر ایتمشدر . بوصفت جلال صفات الهیه دندر . رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم افندمز « الظوا بیذاجلال والاکرام »
بیورمشدر . یا ذالجلال والاکرامه مواظبت ایدک دیمکدر . ذات رسالتیاب
افندمزدن مرویدر که بر آدم یا ذالجلال والاکرام دیهدعا ایدر ایکن ذات
نبوتپناهلری او آدمک یاندن کچوب بیوردی که دعاک محقق مظهر اجابت
اولدی . خلقک فنا و هلاکی و ذات اللهک بقاسی ذکر بیورلدقندن صکره
ذات الوهیتی بوصفت ایله توصیفده خلقک فنا و هلاکندن صکره دخی

هویدا: در . زیرا سنه لردن بری اورالرده بریکن اوجای دلکشایی
مأمن و مأوی اتخاذا ایلین صنوف مختلفه مستبدان نائل اولدق لری
نعمتک قدرینی بیلمدیلر . کندی ، محضا کندی منافع عاجله و زائله لرینی
تأمین ایچون بوتون حقوق ملتی ، منافع عمومی ایقلا آتته آلدیلر ،
پایمال ایتدیلر .

اونلر یالکز او موقع عالینک حامیسی و باجمله حقوق اسلامیه
وانسانیته نیک ماحیسی اولان ذاتک [*] او امر و اجرا آتته آلت اولدیلر .
هر امر و فرمانه کوری کورینه ، عادتا پرستش مرتبه سنده تابع اولوب
ملکک ، ملتک ، قوجه بر دولتک محو و اضمحلالنه یوللر آچدیلر ،
لسباب و وسائط حاضرله دیلر .

اوده اونلرک هر درلو مشتیهانه ، عبادالله حق لرنده آرزو ایتدک لری
بی نهایه ، طاقتفرسا هوسانه مساعدات بذل ایتدی . یالکز کندی
حقنده صادق بولنمق ، رعایتی لابد اولان نقاطه مراعی اولمق
شرطیله هر مسئولیتدن ، هر درلو قیود مکلفیتدن وارسته قلدی ،
مطلق العنان بر اقدی . بو فرصته نائل اولان او بی مغزان عواقب
احوالی دوشونمدیلر (لهم عذاب شدید بما نسوا یوم الحساب)
سیرینه آگاه اولمدیلر [حالبوکه عادل مطلق ، حکیم ذوالجلال (عزشانه)
حضرت لری مراد ایدنجه (یوم تبلی السرائر) نشانه سنی دنیادهده
کوسترر . نصل که کوستریور .] کوندن کونه جرء تلرینی آرتدیلر .
ایچلرنده غایت اندر اوله رق دائره انصافدن تبعاعد ایتیلر بولنه .
بیلیرسهده سائر لری استطاعت لری نسبتنده اجرای نفوذ ایتدیلر .
کفران نعمتک ، سوء استعمالک مرتبه بالاسنه چیقدیلر ، خارجدن
کندیلرینه بیک درلو واسطه لر بولدیلر . کیمنی قاندر دیلر ، کیمنی
بیلیر دیلر . عباداللهی قاصوب قاووردیلر . ایسته دک لری کبی از دیلر ،
قر دیلر ، دو کدیلر ، امتیازلر قایدیلر . حیله و خدعه لر قاندر دیلر ، خلق
بری برینه صوقدیلر ، بوتون ملتی صویدیلر .

الحاصل عالم چالشدی ، او خائن مستبدلر قازاندی . فقط نهایت الامر
(فاذا قهال الله لباس الجوع والخوف بما كانوا يصنعون) سر جلیلی
ظهور ایتدی ، حکمدار مطلق لری ایله برابر محو و اضمحلالرینه مشیت
ربانیه تعلق ایلدی . عدالت آلهیه تمام مشاهده اولندی . اعوان و انصار لریله
بر لکده شمعی جمله سی شرع شریفه قارشی تتره یورلر ، مال و جان
قور قوسی چکیورلر . (فاعتبروا یا اولی الابصار)

بونظم جلیلیک بر نظیری ده استعین بالله (ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یتغیروا
ما بانفسهم و اذا اراد الله بقوم سوء فلا مردله و ما لهم من دونه من وال)
آیت جلیله سیدر . معنای شریفی : علی التحقیق جناب الله بر قومه بخش
ایلدیکی الطافنی تغیر و تحویل بیورماز ، تا که اونلر نفسلرینه عائد
وظائفی تبدیل ، اخلاق فطریه لرینی افساد ایدلر . بر قومه بر آفت
ایرشمه سنه اراده الهیسی تعلق ایدنجه اونی ردایتکه چاره بوله مازلر ،
درکاه سبحانیدن غیری التجا کاه یوقدر ، اوله ماز .

مناسرتی اسماعیل صقی

[*] او قودنیمز فتوای شریفه بوسوزلر منک برهان قاطعیدر .

تودز میانہ ہیج نہ ہرچہ هست اوست
ہم خود الست کوید و ہم خود بلی کند

جای

حجة الاسلام امام غزالی احیاسنده « حد ذاتندہ ممکن اولان شی
دائما هالکدر » دیور . مشکوة الانوارندہ شویله سویله یور : « عارفان
حضیض مجازدن ذرود حقیقتہ ترقی ایدوب مشاهدہ عیانہ ایلہ کوردیلرکہ
وجوددہ انجق الله جل شانہ حضرتلری وار ووجه اللهدن بشقہ
هرشی هالک ، فقط وقتاً من الاوقات هالک اولور معناسنجہ دکل ،
بلکہ هرشی ازلاً وابدأ هالک » .

بقا فایہ مقابل عدم وجوددہ ردیف

جهان یوق اولدہ مانند شمع وار اولہلی

سورة [ق] ده « افعینا بالخلق الاول بل هم فی لبس من خلق
جدید » نظم شریفک تفسیرندہ روح البیان صاحبی شویله دیور :
« واعلم ان هذا الخلق الجديد حاصل فی الدنيا ایضاً سواء کان
فی الاعراض اوفی الاجسام ، وهو مذهب الصوفیة ومذهب المتکلمین .
فانهم جوزوا انتقاء الاجسام فی کل آن ، ومشاهدة بقائها تجدد الامثال
ای الاجسام الاخر . کاجوزوا انتقاء الاعراض فی کل آن ، ومشاهدة
بقائها تجدد الامثال ای الاعراض الاخر ای کانه جائز فی الاعراض
التي هی غیر قائمة بذواتها كذلك جائز فی الجواهر التي هی قائمة بذواتها »
بوخلق جدید ، کک اعراض وکک اجسامدہ اولسون دنیادہ دخی
وارد . متکلمین ایلہ صوفیہک مذهبلی بودر . چونکہ انلر :
کک اعراض وکک اجسام هر آن فنا بولور ، مشهود اولان بقالری
تجدد امثال ایلدر دیرلر . یعنی بذواتها غیر قائم اولان عرضلر
هر آن فنا کیندکجه کندیلری کبی عرضلر ایلہ تجدد ایلدکلری
جسملر دخی هر آن فنا کیدوب کندیلری کبی جسملر ایلہ تجدد
ایدلر وشو تجدد دنام ایلہ شکل وکیفیتلری مستمر وباقی کورینور .
مثلا درت سنه اول موجود اولان شویله برآت . بوکون هوا
ویافشقیدن بشقہ برشی دکلدز . اول وقت کیام وعلف اولان شی
ایسه بوکون بو قدر عظمتلی بو قدر سرت براسب تازندہ اولمشدر .
مع مافیہ ماده سنک شو تحول نامحسوسه مبنی ینه براسب عد اولنور .

جمله عالم میشود هر دم فنا	باز پیدا می نماید در بقا
فکر ما تیر یست از هو در هوا	در هوا کی پایه آید تا خدا
هر نفس نومی شود دنیا و ما	بی خبر از نوشدن اندر بقا
عمر همچون جوی نومی رسد	مستمری می نماید در جسد
آن زیزی مستمر شکل آمدست	چون شررکش تیز جنبانی بدست
شاخ آتش را جنبانی بساز	در نظر آتش نماید بس دراز
این درازی مدت از تیزی صنع	می نماید سرعت انگیزی صنع

مشتری

بومقامدہ مولانا جلال الدین رومی قدس سرہ حضرتلرینک
زیرہ نقل اولنان ابیات عارفانہ سنی خاطر لاماق و خاطر لایوبدہ
اوقومہ دن کچمک ممکن دکل :

آثار لطف و کرم الهینک انلر اوزرینہ فیضان ایدہ چکنہ اشارت وار ،
نته کیم بو آیتلردن صکره وارد اولان « فبأی آلاء ربکما تکذبان » قول
شریفی بونی انبا ایدیور ، چونکہ انلری حیات ابدیہ ایلہ احیا ایدوب
نعیم مقیم ایلہ اثابہ ایلدک نعمت ولطفلرک اجل واعظمی در .

بومحلده قاضی بیضاوی مرحومک عارفانہ محققانہ برسوزی واردرکہ
شودر : « ولو استقرت جهات الموجودات وتفحصت وجوهها
وجدتها بأسرها فانیة فی حد ذاتها الا وجه الله تعالی ای الوجه الذی
بلی جهته » بو عبارہ لسانمزہ عیناً نقل اولنورسه مقابلی شویله افادہ
اولنه بیلور : « اگر سن جهات موجوداتی استقرا و وجوهنی تفحص
ایلسهک ، وجه اللهدن یعنی جهة اللہی ولی ایدن وجهدن ماعداسنی
جد ذاتندہ کافه فانی بولورسین » بو حقیقت شناس سوز صور مختلفہ
ایلہ تفسیر اولمشدر . مفتی سعدالدین افندی دیورکہ قاضی نک بوکلامی
آیت کریمہدکی وجهک قصد معناسندہ اولسی جائز اولدیغنه اشارتدر
وعباردہ نوعاً ماتساح اولوب مفادی : موجوداتک مقاصدنی استقرا
وتفحص ایتسهک جناب حقہ متوجه بولنان مقاصد دن ماعدنا بتون
مقصدلری حد ذاتندہ فانی بولورسین دیمکدر . شیخزادہ مرحومدہ
شویله دیور : « بو عبارہ وجهک جهتن کنایہ اولسی جائز اولدیغنه
اشارتدر ، چونکہ هر جهت کنیدنه توجه ایدن وجهدن خالی اولماز ،
نته کیم [فی جنب الله] قول شریفندہ بویله ذکر اولمشدر . بو توجه
کوره مؤدای آیت : روی ارضدہ انس و جنک کافه سی وا کتساب
ایلدکلری اعمالک جمله سی هالک وضایع اولوب الا اول اعمال که انکله
جهة الله توجه ایتدیلر وانی طلباً لمرضاة الله ایشله دیلر اوباقیدر دیمکدر »
شیخ ابن نورالدین حضرتلری دخی : « ماهیات اوج قسمه انقسام ایدر
واجب الوجود ممتنع الوجود ممکن الوجود . واجب وجود صرفدر .
ممتنع عدم محضدر . ممکن بو ایکسندن مرکبدر ، چونکہ ممکنک بر
وجودی برده وجودی اوزرینہ عارض ماهیتی واردر . ماهیتی خارجدہ
معدوم بر امر اعتباری اولمغله خارجدہ من حیث هو هو وجودی قبول
ایتمز . وجودی ایسه خارجدہ موجود اولوب من حیث هو هو عدمی قبول
ایلہ من بو حالده ممکن وجود وعدمدن مرکب برخلیطہ دیمک اولیور بویسه
وجود وعدمی قبول ایدر » دیه بر مقدمه بسط وتمهید ایلدکدن
صکره بویاندن بیضاوینک [ولواستقرت الی اخره] سوزیلہ [کل
شیء هالک الا وجهه] قول شریفک تفسیرندہ شیخ اکبر قدس
سرہ الاطهر حضرتلرینک ضمیری شینہ ارجاع ایتسنک سر و حقیقتی
نمایان اولور دیمشدر . بو توجه دها عارفانہ دها حقیقت شناسانہ در .
کونه واهل گونه چشم حقیقت ایلہ نکران اولنجہ بونلر ظاهرده
موجود رسم و نقشندہ کورینور لرسدہ فانی وهالک اولدکلری عیاناً
مشاهده اولنور .

سایه هستی می نماید لیک اندر اصل نیست

نیست را از هست بشناختی یابی نجات

شیخ مغربی

حلق بخشد خاک را لطف خدا

تا خورد آب و بروید ضد کیا

اللهم لطفی طوبراغه بوغاز باغشلاز ، تا که صوی یسونده یوز
کیه بتسون . خاک صوایله تغذی ایدوب آندن روی زمینده بیکلرجه
نباتات حصوله کلک اوزره رب کریمک لطفی خاکه حلق ودهسان
احسان ایشدر .

باز حیوانرا بخشد حلق ولب

تا کپاهش را خورد اندر طلب

حیوانده حلق ولب احسان ایدر ، تا که طوبراقدن بتن اوتی جست وجو
ایدرك یسون . ارضک نباتاتی جست وجو ایدرك اکل ایلمک ایچون
اولطف جلیل حیواناتهده حلق ولب احسان ایلمشدر .

چون کپاهش خورد حیوان کشت زفت

کشت حیوان لقمه انسان و رفت

طوبراغک اوتی ینجه حیوان سمیزلندی و حیوانده لقمه انسان
اولوب کتدی . خاکدن حصوله کلن نباتاتله حیوان تغذی ایدوب
بسیله نور و حیوانده انسانه غذا اولوب هضم ایله نهایت آندن جزء اولور .

باز خاک آمد شد اکل بشر

چون جدا شد از بشر روح و بصر

انساندن روح و بصر جدا اولنجه تکرار طوبراق کلوب اکل
بشر اولدی . طوبراق صوی و آندن بتن اوتی حیوان ، حیوانی ده
انسان یر . انساندن روح مفارفت ایدنجه تکرار آنی طوبراق اکل
و بلع ایدر . سبحان الحکیم المدبر !

ذره ها دیدم دهانشان جمله باز

کر بگویم خوردشان کردد دراز

[فصل اولیورده مخلوقات بری برینی اکل ایدورلر؟ سکا بونی برازجق
سویله ییم :] ذره لر کوردم ، انلرک اغزلری هپ اچیق . اکر
بونلردن هر برینک اکل و تغذیسنی یکان یکان سویله جک اولورسه
سوز اوزار . او ذره لر اغزلرینی اچمشلر ، کندیلرینه مخصوص
غذایی بیورلر . بر قاج بیت اشاعیده جمله آکل و ما کولک ادراک
ورآنی ده اولدینی بیان بیوریلور . بویله حلق ودهانی وادراک ورآنی
بولدینی حضرت جلال الدین طرفندن کشفاً خبر ویریلن ذره لر نه در؟
بزلی انجق خردم ینلر ایله کوره بیلدیکمز ذره حیوانات و دویداتدرکه
لسان عامه ده « میقروب » تبیر اولتور .

برکها را برک از انعام او

دایکانرا دایه لطف عام او

یاپراقلرک زاد و جهازی رب العالمینک انعام واکرامندندر . دایه لک
دایه سی مر بیلرک مر بوسی آنک لطف شاملی در . جمیع اسباب
ومسبباتک خالق و مر بوسی جناب اقدس ذوالجلالدر . هرشی آنک
اثر لطف و کریمی در .

رزقهارا رزقها او می دهد

زانکه کندی بی غذایی کی زهد

رزقهره رزقزری اوویرره والا بغدادی غذاسز نصل پیدا اولور ایدی .
صنوف ارزاقه قوت و غذالر احسان ایدن جناب رزاق کریمدر .
آنک حکمتیه پیدا اولور ، آنک لطفیه نشوونما بولورلر . زیر خاکه
تودیع اولنان تخم ایلمک او یاغنه باشلا یوبده بر طرفدن کولک سوردرک
ودیکر طرفدن فلزلنه رک ییه جکنک بر قسمنی کولکی واسطه سیله خاکدن
ودهابیوک بر حصه سنی فلزلری واسطه سیله هوادن الهجق چاغه کله دن
رب کریم عنایت واحسان ایلدیکی خاصه ایله « فلقه » دینیلن ماده یی
اکا ایلمک قوت و غذا ایلر ، صکره خاک و هوادن تغذی یه باشلاز ،
اگر بویله اولسه جمله ارزاقدن بری بولنان مثلاً بغدادی نصل حصوله
کلور؛ نصل نشوونما بولور ایدی . ﴿ ان الله فالق الحب والنوی یمخرج
الحی من المیت و یمخرج المیت من الحی ذلکم الله فانا توء فکون ﴾ .

نیست شرح این سخن رامنها

پاره کفتم بدان این پارها

بوسوزک شرحه نهایت و غایت یوقدر . بر مقدار سویلدم ، سن
ارتق دیکر جهتلرینی بوکا قیاس ایله بیل . جناب جلال الدین علی الاکثر
برقصه ایله ترانه ساز اولور . او آرمق سیل خروشان کبی جوشه
کله رک حقائق نثار ایدر ، تا بر مرتبه ارتقا ایلرکه آرتق اوراده سلسله
شواهی معانی قوالب الفاظه صغماز اولور ، اوزمان بقیه معانی بی اهل
حاله ترک ایله ینه قصیه رجوع ایدر .

ایات شریفه مدلولات لغویه سی معانی و وضعیه سی اعتباریله پک
سهل و ساده در ، فقط رموز و اشاراتی نامتناهی مسافله طوغری
یوکسه لوب کیدر . بورموز و اشاراتی فهم ایچون علم و عرفان ایستر .
معنوی بر ذوق و حال ایجاب ایدر .

جمله عالم آکل و ما کول دان

باقیانرا مقبل و مقبول دان

جمله عالمی آکل و ما کول بیل ، باقیلری مقبل و مقبول بیل .
هرشی کندینه مخصوص غذایی اکل ایدر . صکره کندی ده دیکر لری
طرفیدن ما کول اولور . انجق ذات حق ایله باقی اولانلردر که بقای
حق جانبته توجه ایدرلر و نزد الهیده مظهر قبول و التفات اولورلر .

این جهان وساکنانش منشر

وان جهان وساکنانش مستمر

بوجهان ایله بوجهانک ساکنلری متفرق و منشره ، اوجهان ایله
سالکلری مستمر درلر . بوعاله عائد بتون اشیا دما دم تبدیل و تغیر
ایدر ؛ هویت شخصیله لری بوزیلور ، کندیلرینی ترکیب ایدن جزء لر
آیریلهرق منسوب اولدقلری نوعلری ایچنه انتشار ایدر ، هر آن بوکون
و فساد تجلی ایلر . نهایت اراده علیه نک تعلق ایلدیکی بر زمان دنیا ایله
اکا عائد کافه اشیا هرج و مرج اولوب محو و نابود اولور . انجق عالم
خدا ایله بوعالده عالم خلدیه متعلق و منسوب اولان شیلر مستمر و باقیدرلر ،
انلر معروض فنا و هلاک اولمازلر .

این جهان و عاشقانش منقطع

اهل آن عالم مخلد مجتمع

قضا و قدر

ماہد و ختام

ایستہ شو سوزلری ہیج بر واہی اعتراضہ هدف اولقدن .
چکنمیرک سویلیورم :

جمیعت بشریہ نیک بدایت تشکلندن شیمدی بہ قدر ہیج بر بویوک
فاتح ، ہیج بر معروف سردار کورواہ مشدرکہ متوسط طبقہ لردن
نشأت ایتسون ، علوعزم و ہمتی سایہ سندنہ مراتب رفیعہ بہ یوکسلسون ،
شدائی آسان کورسون ، حضور شہامتندہ باشلر اکیلسون ، قلمرو
ملکنی عقلرہ حیرت ویرہ جک قدر توسیع ایلسون دہ کنیدیسی اساساً
قضا و قدرہ معتقد اولسون .

انسان فطرتی ، جبلی مقتضاسی اولہرق حیاتیہ پک حریص ،
موجودیتہ پک بخیلدر . اگر قضا و قدرہ اعتقادی اولماز ، مقدرک
مطلقاً حصولہ کلہ جکنی ، ظاہرہ کی قورقورلک ہیج بر تاثری
اولہ مایہ جغنی یقیناً بیلمزسہ اوکا شدائی اقتحام ایتہ بی ، تہلکہ لہ
آتیلہ بی آسان ایدہ جک شی نہ اولہ بیلیر ؟ تاریخ بزہ کوستریورکہ
متقدمین آرمندہ ایلک فاتح طانیلان کیخسرو او نامتہای فتوحاتہ
آنجق قضا و قدرہ اعتقادی سایہ سندنہ ظفریاب اولہ بیلمش . چونکہ
بواعتقادندن طولایی ہیج بر دہشت کوزینی بیلدیرماز ، ہیج بر
شدت عزمنہ نتور کتیرہ مزمش .

یونانی بویوک اسکندر ، او قدر فتوحات صاحبی اولان جنکیز
خان ہپ بو عقیدہ اوزرنندہ صاحب رسوخ ایدیلر . حتی نابولیون
بوناپارت عقیدہ قدرہ اک زیادہ صاریلانلردن ایدی . ذاتاً اونی نسبتاً
آز عسکرلہ بویوک بویوک اردولر اوزرینہ هجوم ایدرک احراز
ظفرہ سوق ایدن ہپ بو عقیدہ سی ایدی .

ارواح انسانیہ بی رذیلہ جباتندن تطہیر ایدن اعتقاد نہ کوزل
اعتقاددر . چونکہ ہانکی طبقہ دن اولورسہ اولسون انسانی سوہ
کالہ یوکسلمکدن آلیقویان اک برنجی مانع جباتندر .

اوت ، عوام مسلمینک بھضیلرنجہ عقیدہ قدرک عقیدہ جبر شائبہ لریلہ
قاریشدریلہرق شو صوک عصر لردہ عالم اسلامی استیلا ایدن مصائبندن
برقسنہ سبب اولدیغنی انکار ایدنلردن دکلز . اونک ایچون علمای عصرک
ایلری کلنلردن امید ایدر زکہ بو عقیدہ طاہرہ بی صوک زمانلردہ شائبہ دار
اولدیغنی بدعتلردن ، خرافہ لردن قورتارمق ایچون بذل مجھود ایتسونلر
خلقہ سلف صالحک طوتدیغنی یولی ، یاپدیغنی ایشلری کوسترسونلر ؛
کذلک غزالی وامثالی کی اعظم امتک تقریر ایتمش اولدقلری حقائق
ناس آرمندہ نشر ایتسونلر ، عوامک ذہنہ ایچہ صوقسونلرکہ توکلک
قدرہ ایمانک مشروع اولسی سعی و عملدہ در ، یوقسہ عطالت و کسلدہ
دکلدر . یعنی انسان بوتون اسبابہ تشبث ایدہ جک ، قدرتی مساعد
اولدیغنی قدر چالیسہ جقدہ صوکرہ متوکل اولہ جق . سعی بزہ فرضدر .
بوفرضی اہمال ایتہ بی ، حجت توکلہ استناداً وظائفمزی بر طرفہ بر اقبہ بی
جناب حق ہیج بر زمان امر ایتیمور . بویلہ بر حجت اقامہ سنہ چالیسانلر

بو جہان ایلہ انک محبان وعاشقانی منقطع و زائلدر . او عالمک
اہلی ایسہ مجتہددر ، طاغیلوب فنا پذیر اولماز .

پس کریم آنست کو خود را دہد
آب حیوانی کہ ماند تا ابد

شو حالہ کریم اودرکہ الی الابد باقی قالمق اوزرہ کندینہ بر آب
حیات ویرر . دنیا ایلہ آرایش دنیاہ دلبستہ اولانلرک حال وعاقبتلری
بواولنجہ سعید و بختیار او کیمسہ درکہ بو عالمدہ حیات جاودائی بہ نائل
ایدہ جک اعمال حسنہ فضائل عالیہ اکتساب ایدر .

آکل وما کول را حلقست ونای
غالب ومغلوب را عقلست و رای

ہر آکل وما کولک نای وحلقومی وار ، بو غالب و مغلوبدن
ہر برینک ادراک و رأی دہ وار .

پس زماہی تا بامہ از خلق نیست

کہ بجزب مایہ اورا خلق نیست

ایمدی ماہیدن ماہدک [فرشدن عرشہ دک] ہیج بر مخلوق
یوق کہ حضرت رب العالمیندن جذب مایہ غذا ایچون نوعنہ مخصوص
حلقومی اولسون . خداوند حکیم ہر شیئہ خلق و دہان احسان
ایلمش ، ہپسی خوان کرمندن ، ہر دم متمم اولیور .

شعشعہ کالات احمدیہ ایلہ ضمیر پاک جلال الدین نہ قدر پر نور
وتابندہ .. فیض قرآن جناب مولانادہ نہ درین معانی اویاندرمش ..
سرفرقائی نہ بلاغت و عرفانلہ شرح و تقریر ایدیور .. برترانہ مونس کہ
حرم جانہ دمساز .. داستان و حکایاتیہ جان و وجدان مست صفای
عشق اولیور . سرو حکمت ایستہ بودر ، عارفین : مثنوی بہ مغز
قرآن دیدیلر .

الحمد لو اہب المکارم والشکر لصاحب المراحم
وهو الازلی فی البدایہ وهو الابدی فی النہایہ
قد شاع بصنعہ بیانہ ما اعظم فی البقاء شانہ
فدولی

ماحصل : نای قصہ حسن و عشق ایلہ نالان .. ازلی وابدی
بر فیض مطلق ایلہ جوشہ کلش .. ماجرای عشقی فریاد ایلہ حکایہ
ایدیور .. بر جوق اسرار افشا ایلور .. نفخہ فسونکاریلہ سویلہ دیور ،
اغلا دیور ، کولدی ریور . ہر طرف پر جنبش و ولولہ .. نایک صداسی
سوزلری پردہ پردہ درجہ درجہ یوکسہ لیور ، بر حالہ کہ کیت کیدہ
الفاظ و نعمات معنی و بستہ لری استیعاب وافہام ایدہ مز اولیور .. کفتہ و بستہ
معنای محضہ ، ندای صرفہ تحول ایدیور .. بو مقامدہ قال زائل ، لسان
حال قائم اولیور .. ہلہ ہشقہ حالت رونمون اولیور .. بر عظمت و قدرت
نامتہای کون و مکانہ مستولی .. بوتماش ایلہ جملہ دم بستہ حیرت .. آرتق
ہر شی نور جلال الہی بہ مستغرق .. اورتہ دہ نہ نای ، نہ نایزن ، نہ ولولہ
وصدا ، نہ مستمع وار .. نہایت جہان دکیشیور . ہشقہ بر جہان اولیور :

سرتسر بر حسن و عشق .. برکت زاہدہ : اسماعیل مہدی